

Advies

Over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de tenuitvoerlegging van BelRAI en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering over het beleidsdomein WVG

Brussel, 12 maart 2021

Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering over de uitvoering van BelRAI

Adviesvraag: Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de tenuitvoerlegging van BelRAI en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering over het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Adviesvrager: Wouter Beke - Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Ontvangst adviesvraag: 15 februari 2021

Adviestermijn: 30 dagen

Decretale opdracht: adviesfunctie

Goedkeuring kamer: Sectorale kamer Beleid Vlaamse Sociale Bescherming en Personen met een Handicap - 12 maart 2021 – bij consensus

Contactpersoon: Gunter Naets – gnaets@serv.be

Annick De Donder – addonder@serv.be

Inhoud

Inhoud	3
Krachtlijnen	4
Advies	5
1 Vormings- en intervisietraject.....	5
2 Administratieve beroepen.....	6
2.1 Beroep tegen een gemachtigde indicatiesteller.....	6
2.2 Beroep tegen het controleorgaan.....	6
2.3 Invoeren van een dossiertaks	7
3 Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden	9
4 Timing van de implementatie.....	9
5 Financiële ondersteuning voor de implementatie en het werken met BelRAI	10
5.1 Het implementeren van BelRAI.....	10
5.2 Het werken met BelRAI	10

Krachtlijnen

De Vlaamse Regering heeft bij het uittekenen van de Vlaamse sociale bescherming uitdrukkelijk gekozen voor BelRAI als uniek inschalingsinstrument om de nood aan zorg en ondersteuning in te schatten. Nu worden via een ontwerpuitvoeringsbesluit alvast een aantal zaken voor de invoering van BelRAI verder geconcretiseerd.

In dit advies formuleert de Vlaamse Raad WVG volgende opmerkingen en aanbevelingen:

1. De raad vraagt meer dwingende aandacht voor het waarborgen van hoge kwaliteit en professionaliteit in de vorming van BelRAI-trainers. Ook moeten alle BelRAI-trainers en indicatiestellers de mogelijkheid krijgen om een vorming te kunnen volgen.
2. De raad is radicaal gekant tegen de voorgestelde dossiertaks bij het indienen van een beroep tegen een indicatiestelling. Voor de raad is het heel duidelijk: het vragen van een tweede indicatiestelling is een recht en moet te allen tijde voor iedereen toegankelijk blijven. De koppeling tussen het verkrijgen van een correcte inschaling en de dossiertaks die een zorgbehoevende moet betalen, is voor de raad onaanvaardbaar en dient uit het besluit geschrapt te worden. Daarnaast vraagt de raad extra maatregelen om de objectiviteit van een tweede indicatiestelling te waarborgen.
3. Een aantal mensen zullen met het gebruik van de BelRAI screener tegemoetkomingen verliezen waar ze vandaag, op basis van het huidige inschalingsinstrument, recht op hebben. Er moeten overgangmaatregelen voorzien worden waardoor zo weinig mogelijk zwaar zorgbehoevenden uit de boot vallen door de overstap naar de BelRAI screener, zeker zolang het sociaal supplement binnen de BelRAI screener niet ontwikkeld en geïmplementeerd is.
4. De raad pleit voor realisme bij de invoering van de BelRAI, zowel qua timing als qua impact van het instrument. Tegelijkertijd moeten zulke grote hervormingen goed overlegd zijn met het werkveld vooraleer ze ingevoerd kunnen worden.
5. Tot slot is een sluitende financiering nodig om de implementatie en het werken met BelRAI succesvol te maken.

Bij verschillende van de voorgaande punten heeft de raad concrete voorstellen om het ontwerpuitvoeringsbesluit te wijzigen. Deze staan ingekaderd in de adviestekst.

Advies

Situering

De Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is om advies gevraagd over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de uitvoering van BelRAI als het unieke inschalingsinstrument binnen de Vlaamse sociale bescherming. Deze adviesvraag is in de Vlaamse Raad WVG behandeld door de Sectorale kamer Beleid Vlaamse Sociale Bescherming en Personen met een Handicap, die het advies bij consensus goedkeurde op 12 maart 2021.

Het ontwerpbesluit (OBVR) bevat verschillende bepalingen om BelRAI te implementeren. Deze bepalingen hebben betrekking op (1) het vormings- en intervisietraject, (2) de werkwijze voor een beroep tegen de score van een indicatiesteller of tegen de score van een controleorgaan - met daarbij ook de samenstelling van de administratieve beroepscommissie, (3) het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden en (4) de timing van de implementatie. Het advies van de raad volgt deze structuur en bevat een aantal concrete voorstellen tot wijziging van het OBVR. Deze staan ingekaderd in de adviestekst.

Tot slot formuleert de raad enkele belangrijke bezorgdheden betreffende de investeringen die voor voorzieningen en hun personeelsleden gepaard zullen gaan met de introductie en het werken met BelRAI.

1 Vormings- en intervisietraject

In het OBVR wordt een gemeenschappelijk traject van vorming en intervisie voorgesteld. Het systeem moet bijdragen aan de kwaliteitsvolle en uniforme inzet van de BelRAI over sectoren en voorzieningen heen. Dit versterkt de objectiviteit van het gebruik van het inschalingsinstrument, wat de raad positief stemt.

In het nieuwe vormings- en opleidingsmodel wordt gewerkt met het 'train-de-trainer'-principe. Het valt op dat naast het Kwaliteitscentrum voor Diagnostiek en de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu ook andere instanties die door het Agentschap voor Vlaamse sociale bescherming erkend worden, opleidingen, bijscholingen en intervisies voor BelRAI-trainers kunnen organiseren. In het OBVR worden enkele erkenningsvoorwaarden voor deze organisaties opgesomd. De raad mist hierbij de dwingende aandacht voor het waarborgen van hoge kwaliteit en professionalisme in en door deze organisaties.

Toevoeging aan artikel 4 van het OBVR:

- De output moet voldoen aan bepaalde kwaliteitseisen, die zullen worden gemonitord en gecontroleerd.
 - Tegelijkertijd wordt best ook opgenomen dat de werking en structuur van de organisaties die opleidingen, bijscholingen en intervisies voor BelRAI-trainers aanbieden transparant moet zijn.
-

In artikel 31 leest de raad dat sommige BelRAI-trainers en indicatiestellers die in het verleden al een BelRAI-opleiding hebben gevolgd, worden vrijgesteld van de nieuwe opleidingen die momenteel georganiseerd worden. De raad stelt voor om in het OBVR de mogelijkheid op te nemen dat elke BelRAI-trainer of indicatiesteller opnieuw een opleiding kan volgen of kan instappen in bepaalde modules van de opleiding. We vragen aan de Vlaamse overheid om

voldoende te informeren over nieuwe elementen of aanpassingen aan het BelRAI-instrument, zodat reeds opgeleide trainers en indicatiestellers zelf kunnen inschatten of een (gedeeltelijke) opleiding voor hen toch relevant is. Opleiding en intervisie moeten bewerkstelligen dat uiteindelijk iedere BelRAI-trainer en indicatiesteller met dezelfde kennis aan de slag gaat, wat de kwaliteit en uniformiteit van de inschalingen ten goede zal komen.

Toevoeging aan artikel 31 van het OBVR:

- Elke BelRAI-trainer of indicatiesteller moet de mogelijkheid krijgen om een vorming te volgen.

2 Administratieve beroepen

Het OBVR bevat belangrijke wijzigingen aan de procedures voor beroep door de gebruiker. Zo stelt de Vlaamse Regering voor om de administratieve beroepen tegen de score van de indicatiesteller en tegen de score van het controleorgaan in de toekomst door een verschillende instantie te laten behandelen. Ook wordt er een voorwaarde gekoppeld aan het indienen van een administratief beroep, namelijk het betalen van een dossiertaks.

Bij deze wijzigingen formuleert de raad de volgende bemerkingen:

2.1 Beroep tegen een gemachtigde indicatiesteller

Een gebruiker die een beroep wenst in te dienen tegen de score van een indicatiesteller zal dat in de toekomst nog steeds indienen bij de administratieve beroepscommissie (ABC). Maar het is de zorgkassencommissie die het beroep verder zal behandelen en instaat voor een tweede indicatiestelling bij de betrokkene.

Bij deze nieuwe werkwijze vindt de raad het belangrijk dat de indicatiesteller die de tweede indicatiestelling zal uitvoeren dit volledig onafhankelijk doet van diegene die oorspronkelijk geïndiceerd heeft. Dit wil zeggen dat mensen van dezelfde diensten geen eigen dossiers opnieuw mogen behandelen en dat het achterliggende IT-systeem moet garanderen dat de tweede indicatiesteller geen voorkennis heeft van de eerste indicatiestelling (toegewezen score, manier waarop de eerste indicatiestelling is uitgevoerd, enz. mogen niet zichtbaar worden bij de tweede scoring). Vertrekken van een 'wit blad' draagt immers bij tot de onafhankelijkheid van de tweede indicatiestelling.

Toevoeging aan artikel 10 van het OBVR:

- De indicatiesteller die instaat voor de tweede indicatiestelling doet dit volledig onafhankelijk van diegene die oorspronkelijk geïndiceerd heeft.

2.2 Beroep tegen het controleorgaan

De administratieve beroepen tegen (beslissingen op basis van) de score van het controleorgaan blijven behandeld worden door de administratieve beroepscommissie. De administratieve beroepscommissie behandelt de beroepen volgens dezelfde procedure als voorheen. De samenstelling van de commissie zou met het OBVR wel wijzigen. Als reden geeft de Vlaamse Regering aan dat het niet makkelijk is om artsen en juristen te vinden om te zetelen in dit orgaan. De raad kan begrijpen dat dit niet eenvoudig is maar vraagt de Vlaamse Regering toch om dan

niet meteen te kiezen voor de gemakkelijkste oplossing, met name hen vervangen door andere profielen.

Het OBVR maakt het wel mogelijk dat een verpleegkundige de aanwezigheid van een arts vervangt. De raad signaleert vanuit de praktijk echter dat de aanwezigheid van een arts als heel verrijkend wordt ervaren. De arts kan een medische conditie toetsen aan het vertelde verhaal en de impact van (ook minder bekende of zeldzame) aandoeningen op de zorgbehoefte inschatten. Bovendien is de arts bevoegd om alle medische stukken in te kijken, een bachelor in de verpleegkunde is dat niet.

De raad adviseert daarom om de samenstelling van de administratieve beroepscommissie niet te wijzigen, aangezien de verscheidenheid aan profielen die zetelen in de ABC juist een meerwaarde is voor de multidisciplinaire behandeling van dossiers. De aanwezigheid van een arts, maar ook van een jurist, heeft in dit alles een duidelijke meerwaarde.

Voor wat betreft de functie van voorzitter van de ABC vermeldt het advies van de Inspecteur van Financiën dat de voorzitter van de ABC een ambtenaar zal zijn van het agentschap VSB. Dit is in tegenspraak met wat te lezen is in het OBVR en de nota aan de leden van de Vlaamse Regering, waarin deze bepaling niet terug te vinden is. De raad wenst zeker niet dat de voorzitter een ambtenaar van het Agentschap VSB is.

Tot op vandaag moeten de voorzitter en diens plaatsvervanger beschikken over een diploma van doctor of master in de rechten. In artikel 8 van het OBVR wordt deze specifieke vereiste geschrapt en is bepaald dat onder alle leden een voorzitter wordt aangeduid. De raad kan zich vinden in deze wijziging. De raad maakt daarbij wel de kanttekening dat een steeds wisselend voorzitterschap niet wenselijk is, en dit in functie van de continuïteit van de beslissingen.

Tot slot is het een vereiste dat alle leden van de ABC over de nodige kennis van BelRAI en de achtergrond beschikken om zich uit te spreken over de beroepsdossiers. De raad ziet een opdracht voor de Vlaamse administratie om de leden van de ABC hierin te ondersteunen door het voldoende beschikbaar stellen van informatie en documentatie. Zo zou het aanbieden van een verkorte module van de BelRAI-opleiding of materiaal voor zelfstudie mogelijk moeten zijn.

2.3 Invoeren van een dossiertaks

Tot op vandaag bepaalt het uitvoeringsbesluit van het decreet houdende de Vlaamse sociale bescherming dat een gebruiker of zijn vertegenwoordiger bij het agentschap administratief beroep kan aantekenen tegen elke beslissing van de zorgkas over een zorgbudget. De Vlaamse Regering kiest er nu voor om dit recht af te zwakken. De Vlaamse Regering maakt het immers moeilijker om beroep aan te tekenen bij de administratieve beroepscommissie, door het opleggen van een dossiertaks die te betalen is door de burger en het beroep onontvankelijk maakt als men niet voldoet aan deze vereiste. Zo wordt een extra drempel ingebouwd voor het vragen van een tweede indicatiestelling bij een negatieve beslissing van de indicatiesteller en bij het aantekenen van beroep tegen de beslissing van het controleorgaan.

De Vlaamse Regering motiveert deze drempelverhogende ingreep in de nota aan de leden van de Vlaamse Regering als volgt: *'Omdat in het geval er geen drempel zou worden ingebouwd, het voor de hand ligt dat elke gebruiker bij een negatieve beslissing van een gemachtigde indicatiesteller systematisch om een second opinion gaat vragen, wordt ervoor gekozen de betaling van een dossiertaks als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor het beroep in te bouwen'*.

De raad verzet zich sterk tegen zowel de invoering van de dossiertaks als tegen de reden die de Vlaamse Regering aanhaalt om deze beslissing te motiveren.

- De raad is het ten eerste helemaal niet eens met de keuze van de Vlaamse Regering om een dossiertaks in te stellen bij het aantekenen van een administratief beroep tegen een indicatiestelling. Voor de raad is het heel duidelijk: het vragen van een tweede indicatiestelling is een recht en moet te allen tijde voor iedereen toegankelijk blijven¹. De koppeling tussen het verkrijgen van een correcte inschaling en een financiële drempel is voor de raad onaanvaardbaar en dient uit het OBVR geschrapt te worden.
- Ten tweede stelt de raad zich vragen bij de onderbouwing van de motivatie die de Vlaamse Regering aanhaalt om de dossiertaks in te stellen. De Regering kiest voor deze taks omdat ze ervan uitgaat dat elke gebruiker bij een negatieve beslissing van de gemachtigde indicatiesteller administratief beroep zal indienen. Nergens wordt deze bewering gestaafd door onderzoek, structurele ervaringen,... De raad begrijpt dat er in de Vlaamse Regering een bezorgdheid kan leven voor een overvloed aan bezwaren tegen negatieve beslissingen van de indicatiesteller. Want dat zou kunnen leiden tot achterstanden bij de zorgkassencommissie die de beroepen in de toekomst zal behandelen, en dus ook tot wachttijden voor de burger die geconfronteerd is met de gevolgen van een foute inschaling. Maar het is voor de raad op dit moment helemaal niet zeker of het werken met BelRAI als nieuw inschalingsinstrument zal leiden tot een dergelijke toename van het aantal bezwaren.

Daarom stelt de raad voor om, vooraleer grote aannames te doen, de praktijk te monitoren. Pas na een periode van monitoring (bijvoorbeeld twee jaar) kan objectief vastgesteld worden of het inschalen met BelRAI al dan niet aanleiding geeft tot (1) veel meer aantekeningen van een administratief beroep en (2) tot veel vragen voor een tweede indicatiestelling die niet leiden tot een aanpassing van de score. Het is pas na deze monitoring en een grondige evaluatie dat objectief kan bekeken worden of een ontradingsbeleid nodig is om het aantal (onterechte) beroepen in te perken. De raad keert de logica van de Vlaamse Regering dus om en pleit ervoor om met de BelRAI-inschaling van start te gaan zónder drempel voor een tweede indicatiestelling en een beslissing omtrent mogelijke drempels pas te nemen na enkele jaren ervaring met het nieuwe instrument.

-
- Schrappen van artikel 7 en artikel 9 van het OBVR.
-

De raad vindt het aangewezen om ondertussen actief in te zetten op het verhogen van de transparantie van de beslissingen van de gemachtigde indicatiestellers. Dit gebeurt nu nog te weinig. Burgers die bij de zorgkassencommissie terecht kunnen voor bijkomende motivering van een beslissing, kunnen deze informatie gebruiken om beter te kunnen afwegen of een beroep al dan niet wenselijk is.

¹ Het standpunt van de Vlaamse Raad WVG tegenover de dossiertaks is ook gemotiveerd in het advies van de raad over het voorontwerp van decreet tot wijziging van regelgeving in het kader van de Vlaamse sociale bescherming (advies van 9 december 2020).

3 Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden

Vanaf juni 2021 wordt voor de inschatting van de zelfredzaamheid bij volwassenen in het kader van het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden de overstap gemaakt van de BEL-profielschaal naar de BelRAI screener. Het OBVR bevat bepalingen om deze overstap te begeleiden.

De raad vraagt volgende aanpassingen bij deze bepalingen:

- In de beleidsteksten wordt verschillende keren verwezen naar het 'zorgbudget zorgbehoevenden'. De raad vraagt om deze vermelding systematisch te vervangen door de term 'zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden'. Zodoende wordt telkens dezelfde correcte terminologie gebruikt.
- In het verslag van de Inspecteur van Financiën is een samenvatting gemaakt van het OBVR waarin te lezen is dat *'het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden enkel nog toegekend kan worden na een BelRAI screener-scoring'*. De raad vraagt ter verduidelijking telkens op te nemen dat het enkel BelRAI screener scores bij volwassenen betreft.

Verder heeft de raad ernstige vragen om de BelRAI screener te gebruiken voor het toekennen van het zorgbudget, zolang het sociaal supplement binnen de BelRAI niet ontwikkeld en geïmplementeerd is.

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de scores van de huidige BEL-profielschaal geen één-op-één-verhaal vormen met de scores van de BelRAI screener. Daarom is het ten eerste nodig om de mensen die vroeger 'positief' scoorden met een BEL-profielschaal en die door de invoering van de BelRAI screener 'negatief' zullen scoren, duidelijk in beeld te brengen. Ten tweede pleit de raad voor het bepalen van overgangsmaatregelen voor deze groep van mensen. In het huidige beleidsvoorstel zijn geen dergelijke overgangsmaatregelen voorzien.

Bovendien vraagt de raad aan de Vlaamse Regering om een beleid uit te tekenen waardoor zo weinig mogelijk zwaar zorgbehoevenden uit de boot vallen door de overstap van de BEL-profielschaal naar de BelRAI screener, zeker zolang het sociaal supplement binnen de BelRAI screener niet ontwikkeld en geïmplementeerd is. Het is dus aangewezen om tijdig het sociaal supplement mee te nemen in de scoring via het BelRAI-instrument. Met dit supplement worden immers ook belangrijke elementen van niet-medische- en welzijnsnoden in rekening gebracht bij het inschalen.

Toevoeging nieuw artikel aan het OBVR:

- Er worden overgangsmaatregelen uitgewerkt voor de mensen die met het gebruik van de BelRAI screener tegemoetkomingen verliezen waar ze vandaag, op basis van het huidige indicatie-instrument, recht op hebben.
-

4 Timing van de implementatie

De verschillende BelRAI-instrumenten worden gefaseerd ingevoerd, met drie fasen tussen juni 2021 en juni 2023. In juni 2023 worden de BelRAI Home Care en BelRAI Long Term Care Facility (LTCF) geïmplementeerd. Het halen van deze timing is alleen mogelijk en realistisch als de invoering beperkt blijft tot de inschaling en de gegevensuitwisseling via BelRAI. Voor een eventuele koppeling met financiering is een uitrol in juni 2023 zeker te vroeg.

Maar zelfs de invoering van BelRAI als inschalingsinstrument roept nog vragen op. Immers, hoe zal de Vlaamse Regering de overgang van het huidig gebruikte inschalingsinstrument naar

BelRAI praktisch mogelijk maken? Het zal tijd kosten alvorens iedereen conform BelRAI zal worden ingeschaald. Dit maakt wellicht dat er tijdelijk met twee flankerende inschalingen zal worden gewerkt: enerzijds KATZ en anderzijds BelRAI. De raad verwacht dat er overgangsmodaliteiten nodig zijn en vraagt hierover studiewerk te verrichten in overleg met de betrokken actoren.

Om verwarring en eventuele ongerustheid te vermijden, wenst de raad dat de minister de timing van de implementatie ook inhoudelijk meer in detail verduidelijkt. Belangrijk bij dit alles is dat de minister zich bewust moet zijn van de grote impact die de coronacrisis heeft op deze sectoren, op zij die er werken en zij die zorg en ondersteuning behoeven. Ondanks de getoonde grote veerkracht van de sectoren en zij die er werken, vraagt de raad voldoende tijd om dit alles te kunnen verwerken en een realistische en goed overlegde planning om grote, structurele hervormingen door te voeren.

Aansluitend vraagt de raad hoe de inschaling zal gebeuren bij doorstroom van een persoon uit het ziekenhuis naar huis of naar een thuisvervangende voorziening. Op heden is het zo dat het ziekenhuis bij deze persoon een KATZ-inschaling doet alvorens hij of zij het ziekenhuis verlaat. Bij overstap naar de BelRAI wordt er dus verwacht dat alle actoren in het zorg- en ondersteuningsnetwerk van de persoon zich hierin inschrijven. De raad vraagt dat er afstemming gebeurt met de federale overheid. Hierbij moet zeker aandacht besteed worden aan de Brusselse context.

5 Financiële ondersteuning voor de implementatie en het werken met BelRAI

5.1 Het implementeren van BelRAI

Het introduceren van een nieuw inschalingsinstrument vergt tijd maar ook middelen. Het gebruik van nieuwe software, het volgen van de opleiding én het onder de knie krijgen van alle BelRAI-instrumenten in de dagelijkse praktijk zal een investering vragen van organisaties en van hun personeel. In de uitrolfase voorziet de Vlaamse Regering hiervoor een financiële incentive. De raad vraagt zich af of hiermee de kosten voor de introductie van BelRAI in de verschillende sectoren wel volledig gedekt zullen zijn. Als dit niet het geval is, vraagt de raad om de nodige middelen.

Daarbij vraagt de raad ook hoe de minister de omslag voor het personeel in de betrokken sectoren zal faciliteren. In het BVR en de bijhorende documenten is er geen aandacht voor de tijdsinvestering die met de BelRAI-opleiding gepaard gaat. De raad vindt dit bijzonder jammer, aangezien het gaat om een grote tijdsinvestering voor de betrokken medewerkers. Omwille van verplichte bijscholingen zal de werktijd verlagen. Om de continuïteit van de tewerkstelling toch te verzekeren, moet hiervoor de nodige bijkomende financiering voorzien worden. Indien opleiding en aanpassingstijd niet voldoende ondersteund en ingepland kunnen worden, zal dit bovendien tot extra stress en frustratie bij het personeel leiden.

5.2 Het werken met BelRAI

Voorts begrijpt de raad niet waarom er slechts een eenmalige betoelaging zal zijn, wetende dat het werken met BelRAI recurrente kosten met zich zal meebrengen (bijscholing, jaarlijks verplichte intervisie, langere duur van de inschaling,...). In de verschillende documenten die

samengaan met het OBVR wordt aangegeven dat het werken met BelRAI veel tijdsintensiever is dan het werken met de BEL-profielschaal. De raad bepleit om objectief en transparant na te gaan of de vergoeding voor de organisaties die zullen inschalen wel voldoende kostendekkend blijft gezien deze verhoogde tijdsinvestering en hogere werklust van een BelRAI-inschaling. Vanuit de vaststelling dat het werken met BelRAI tijdsintensiever zal zijn, lijkt het alvast evident dat ook de hoogte van de kostenvergoeding herbekeken wordt.

De raad maakt tot slot de kanttekening dat er een goede gegevensuitwisseling moet gebeuren waardoor dubbele indicatiestellingen (en bijhorende kosten) zoveel als mogelijk vermeden worden.

**Vlaamse
overheid**

**Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van
persoonsgegevens**

Advies wetgeving VTC nr. 2021/16 van 2 maart 2021

betreffende

tekst	voorontwerp van besluit
van	van de Vlaamse Regering
titel	Over de tenuitvoerlegging van BelRAI en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering over het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
roepnaam	(BVR BelRAI)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 12 februari 2021

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad Van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van 15 februari 2021 van meneer Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, ontvangen door de VTC op 15 februari 2021;

Brengt het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

- 1 De Vlaamse minister bevoegd voor van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding (hierna de "Aanvrager") verzocht bij brief van 15 februari 2021 om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering over de tenuitvoerlegging van BelRAI en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering over het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (hierna "het Ontwerp")
- 2 Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt

Context

- 3 De VTC beperkt zich in deze uitleg tot de delen van het Ontwerp die haar relevant lijken in het kader van de bescherming van persoonsgegevens
- 4 De nota aan de Vlaamse Regering verduidelijkt dat het Ontwerp betrekking heeft op een aantal randvoorwaarden om BelRAI succesvol te implementeren. Op zich heeft het Ontwerp geen betrekking op het uitvoeren van de BelRAI-inschaling op de betrokkenen, behoudens een aantal aspecten die verder in dit advies worden vermeld. De VTC maakt daarom een **voorbehoud** over de effectieve toepassing van het instrument en de daarmee gepaarde gaande verwerking van persoonsgegevens
- 5 In uitvoering van het regeerakkoord wordt het BelRAI inschalingsinstrument gefaseerd ingevoerd in de Vlaamse sociale bescherming. BelRAI instrumenten zijn uitgebreide beoordelingsinstrumenten waarbij hulpverleners het functioneren en de zorgnoden van zorgbehoevende personen op een gestandaardiseerde manier in kaart brengen met als doel de kwaliteit en continuïteit van de zorg te optimaliseren
- 6 Om de BelRAI instrumenten kwaliteitsvol en uniform in te zetten over alle sectoren en voorzieningen voorziet de Vlaamse Overheid dat enkel gekwalificeerde BelRAI-experten, geattesteerde BelRAI-trainers en geattesteerde BelRAI-indicatiestellers evaluaties met BelRAI kunnen afnemen bij personen. Zij zullen zich ook systematisch moeten bijscholen. Het Ontwerp behandelt o.a. de **vormings- en attesteringverelsten voor BelRAI-experten, BelRAI trainers en BelRAI indicatiestellers**
- 7 Het ontwerp wijzigt het besluit van de Vlaamse Regering van 14 oktober 2016 houdende de voorwaarden van de vaststelling, de uitbetaling en de terugvordering van de subsidies van de zorgkassen in het kader van de Vlaamse sociale bescherming door de werkingssubsidie te verhogen voor het uitvoeren van bijkomende indicatiestellingen
- 8 Daarnaast wijzigt het Ontwerp het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming ("VSB Decreet"), meer bepaald houdt het wijzigingen in met betrekking tot het invoeren van **dossierkosten** om een **administratief beroep in te stellen**, de **vrijstelling** daarop en de **samenstelling van de administratieve beroepscommissie** (de "ABC")
- 9 Ook worden er wijzigingen doorgevoerd in het kader van een **beroep bij de ABC** tegen beslissingen van een zorgkas over het toekennen van een zorgbudget. Beroepen tegen beslissingen van een zorgkas zijn beroepen tegen (i) de score van gemachtigde indicatiesteller (75% van de bezwaren), of tegen (ii) de score van het controleorgaan (25% van de bezwaren). Met de geplande implementatie van de BelRAI screener (i.e. één van de BelRAI instrumenten, nl m.b.t. diensten maatschappelijk werk van het ziekenfonds, diensten voor gezinszorg, OCMW's en welzijnsverenigingen), zal de zorgkas de beroepen niet meer tijdig kunnen behandelen. Om het aantal te behandelen dossiers voor de ABC beheersbaar te houden, zonder dat de beroepsmogelijkheid van de gebruiker in het gedrang komt, stelt het Ontwerp voor dat de **Zorgkassencommissie een nieuwe indicatiestelling** (een *second opinion*) zal uitvoeren in het geval het beroep gericht is tegen de beslissing, op basis van de inschaling van een gemachtigde indicatiesteller (zie hiervoor de gevallen (i)). Dit heeft tot gevolg dat de ABC enkel nog beroepen zal moeten behandelen tegen beslissingen van het controleorgaan (zie hiervoor de gevallen (ii)).

- 10 Daarnaast behandelt het Ontwerp ook het **zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden** (dat vanaf juni 2021 ook zal worden beoordeeld aan de hand van de BelRAI-screener i p v de Bel-profielschaal), en de **geldigheidsduur** van een beslissing voor het zorgbudget
- 11 De VTC merkt op dat het Ontwerp het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 *houdende de uitvoering van het VSB Decreet* wijzigt Dit onderliggend besluit lijkt de verwerking van persoonsgegevens kort te behandelen (artikel 87-91) Het VSB Decreet zelf regelt de verwerking van persoonsgegevens in artikel 49, en dit al volgens de AVG en de WVG De VTC heeft al eerder adviezen uitgebracht over de regelgeving betreffende Vlaamse sociale bescherming (advies 07/2012 en advies 2020/53)
- 12 Het Ontwerp wijzigt ook het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 *betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers* en brengt deze in overeenstemming met naamswijzigingen en bevoegdheidsverschuivingen en bij deze gelegenheid worden ook een aantal technisch-juridische wijzigingen en materiele correcties aangebracht in diverse bepalingen van dit besluit De VTC merkt op dat het onderliggend besluit van 28 juni 2019 de verwerking van persoonsgegevens ook kort behandelt (artikel 10-12)

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

- 13 De Aanvrager heeft zelf geen artikelen aangeduid die de verwerking van persoonsgegevens betreffen De VTC bespreekt bijgevolg de artikelen die haar relevant lijken in de context van de verwerking van persoonsgegevens
- 14 De VTC stelt vast dat de **personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld**, onder meer de volgende lijken te zijn
- BelRAI-experten, BelRAI-trainers en BelRAI-indicatietellers,
 - gebruikers die een administratief beroep indienen tegen de beslissing van een zorgkas,
 - leden van de ABC, en
 - personen die worden beoordeeld op zelfredzaamheid in het kader van zorgbudget zwaar zorgbehoevenden (zie artikel 10 over indicatiestellingen en artikel 16 over de beslissingen over het zorgbudget van het Ontwerp)
- 15 Het gaat dus om de verwerking van persoonsgegevens, waaronder de verwerking van gevoelige persoonsgegevens op grote schaal De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp in lijn ligt met de principes van het gegevensbeschermingsrecht

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

- 16 Elke verwerking van persoonsgegevens moet rechtmatig zijn Het komt de Aanvrager van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG en voor sommige verwerkingen in artikel 9
- 17 De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn ¹

¹ Zie DEGRAVE, E, "L'e-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle", Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p 161 e v (zie o m EHRM, arrest *Rotaru c Roumania*, 4 mei 2000) , Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof Arrest nr 44/2015 van 23 april 2015 (p 63), Arrest nr 108/2017 van 5 oktober 2017 (p 17) en Arrest nr

- 18 De VTC onderlijnt in het bijzonder artikel 6.3 van de AVG dat – samen gelezen met artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet – voorschrijft dat regelgeving die verwerkingen in de zin van artikel 6.1, punt c)² of punt e)³ van de AVG omkadert, in principe minstens de volgende essentiële elementen van die verwerkingen zou moeten vermelden
- het doel van de verwerking,
 - de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens,
 - deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”)⁴,
 - de betrokkenen,
 - de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt,
 - de opslagperioden⁵,
 - de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n)⁶
- 19 De VTC constateert alvast dat deze elementen niet systematisch zijn opgenomen in het Ontwerp. Samenlezing van het Ontwerp met de nota aan de Vlaamse Regering lost dit probleem niet geheel op, en maakt dat de VTC enkel meent te kunnen afleiden
- wat het doeleinde is van de vooropgestelde verwerkingen (zie verder),
 - wie de betrokkenen zijn (zie hiervoor randnummer 13),
 - aan wie de gegevens worden verstrekt: aan zorgvoorzieningen (artikel 2, §2 van het Ontwerp), aan de Zorgkassencommissie (artikel 10,1° van het Ontwerp), het controleorgaan (artikel 17 van het Ontwerp), een gemachtigde indicatiesteller (artikel 20 van het Ontwerp)
- 20 De andere aspecten die in randnummer 18 worden opgesomd (bv. categorieën van gegevens, bewaartermijnen, etc.), komen niet of slechts zeer impliciet aan bod. **Bijkomende aanvullingen en preciseringen dringen zich dan ook op.** Hierbij moet er op gelet worden dat in een uitvoeringsbesluit (mits delegatie aan de Vlaamse Regering) verdere modaliteiten weliswaar kunnen worden bepaald, maar dat de essentie in het decreet zelf moet worden opgenomen, wat nu nog niet het geval is. De VTC verwijst naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake delegatie door de wetgever⁷
- 21 De VTC wijst erop dat er ook persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 9 AVG, zullen worden verwerkt, namelijk de gegevens over de gezondheid. Dit wordt echter nergens in het Ontwerp omschreven, de VTC leidt dit af uit de context, onderliggend aan het Ontwerp, en uit de tekst van het Ontwerp (zie artikel 10 over indicatiestellingen en artikel 16 over de beslissingen over het zorgbudget). Ook hier dringen **bijkomende aanvullingen en preciseringen** zich op.

29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26), Arrest nr. 2/2021 van 14 januari 2021, overw. B.22.1 e.v. Zie ook SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116

² “c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust,”

³ “e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen,”

⁴ Zie artikel 5.1 c), AVG

⁵ Zie ook artikel 5.1 e), AVG

⁶ Als er meerdere verantwoordelijken voor de verwerking zouden aangeduid worden, dient desgevallend ook rekening gehouden te worden met artikel 26 van de AVG, dat de verplichting oplegt om tussen gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken in een onderlinge contractuele regeling te voorzien waarin hun respectieve verantwoordelijkheden worden vastgelegd. Het dient in elk geval voor elke verwerking duidelijk te zijn welke actor(en) als verwerkingsverantwoordelijke(n) optreden

⁷ bv. GwH nr. 166/2011, 10 november 2011, overw. B.43.3 e.v.

- 22 Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 AVG behoeven naast een specifieke rechtvaardigingsgrond, strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van artikel 9, WVG die aangeven welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden in zo'n geval
- de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven,
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming,
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen
- 23 Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een **gegevensbeschermingseffectbeoordeling** (zie verder opmerkingen van de VTC onder randnummer 31 e v)

3. Doelbinding

- 24 Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde **doeleinden** worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG)

- 25 De doeleinden worden onvoldoende vermeld in het Ontwerp. De VTC meent dat het Ontwerp volgende doeleinden heeft

- voor Hoofdstuk 2

Artikel 2, §1 Indiciestellingen die uitgevoerd zijn op basis van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming of het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 aan de hand van de BelRAI screener, de BelRAI Home Care en de BelRAI LTCF, kunnen in het kader van de voormelde regeling alleen in aanmerking worden genomen als de persoon die de indicatiestelling uitvoert, zich in een van de volgende situaties bevindt

1° hij is gekwalificeerd als BelRAI-expert conform artikel 3,

2° hij beschikt over een geldig attest van BelRAI-trainer,

3° hij beschikt over een geldig attest van BelRAI-indiciesteller

(eigen benadrukking)

De nota aan de Vlaamse Regering specificeert dit doel duidelijker als volgt (zie pagina 8) "Met de uitvoering van dit artikel willen we erover waken dat de kwaliteit van de toepassing van de BelRAI-instrumenten gegarandeerd wordt. De gebruiker moet de garantie hebben dat uniformiteit en objectiviteit verzekerd is, onafhankelijk van de sector of de persoon die de indicatiestelling uitvoert"

- voor Hoofdstuk 3, afdeling 2

- o **voor artikel 7 van het Ontwerp:** de doelstelling hiervan wordt niet specifiek vermeld of omschreven in het Ontwerp. Bijkomende uitleg is terug te vinden in de nota aan de Vlaamse Regering (zie pagina 6 "het is daarom noodzakelijk dat er een drempel wordt ingebouwd, zonder dat de toegang tot een bezwaar voor kwetsbare groepen belemmerd wordt")
- o **voor artikel 8 Artikel van het Ontwerp:** de doelstelling hiervan wordt niet specifiek vermeld of omschreven in het Ontwerp. Bijkomende uitleg is terug te vinden in de nota aan de Vlaamse Regering (zie pagina 7 "We stellen echter vast dat het vaak moeilijk is om artsen en juristen te vinden voor een mandaat in de administratieve beroepscommissie. Daarom wordt nu bepaald dat onder de leden een voorzitter wordt aangeduid")

- o **voor artikel 10 van het Ontwerp:** de doelstelling hiervan wordt niet specifiek vermeld of omschreven in het Ontwerp. Bijkomende uitleg is terug te vinden in de nota aan de Vlaamse Regering (zie pagina 5 punt b): *“Om deze beroepen tijdig te behandelen dient ABC maandelijks minstens 4 keer bijeen te komen en gemiddeld 50 dossiers te behandelen. Dit is met de bestaande regelgeving (BEL – profielschaal) nauwelijks haalbaar. Met de geplande implementatie van de BelRAI – screener wordt dit nagenoeg onmogelijk. De tijdsinvestering voor de administratieve beroepscommissie voor het afnemen van een BelRAI – screener is immers beduidend groter, dan bij de BEL – profielschaal. Daarom is gezocht naar een alternatief, waarbij het aantal te behandelen dossiers voor de administratieve beroepscommissie beheersbaar blijft, zonder dat de beroepsmogelijkheid van de gebruiker in het gedrang komt.”*.
 - o **artikel 16-17 van het Ontwerp:** de doelstelling hiervan wordt niet specifiek vermeld of omschreven in het Ontwerp. Bijkomende uitleg is terug te vinden in de nota aan de Vlaamse Regering (zie pagina 7: *“Het zorgbudget zorgbehoevenden geldt voor minstens 6 maanden, tenzij men binnen die zes maanden afgescoord wordt door het controleorgaan of door een indicatiesteller van dezelfde voorziening. Met deze maatregel willen we een minimum aan rechtszekerheid geven aan de gebruiker. Wie met het zorgbudget voor een langere periode zorg wenst in te kopen, mag niet het risico lopen om het zorgbudget van de ene dag op de andere te verliezen.”*
26. De VTC is van oordeel dat de verschillende doeleinden welbepaald en gerechtvaardigd zijn, maar niet altijd uitdrukkelijk omschreven. **De VTC beveelt aan dat de Aanvrager deze doeleinden verder omschrijft en verduidelijkt in het Ontwerp** en bij voorkeur in het decreet.

4. Verantwoordelijkheid

27. Artikel 4, 7), AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
28. Het Ontwerp bevat geen specifieke en expliciete bepalingen hierover. Het is nochtans van belang dat de betrokkenen duidelijk weten tot wie ze zich kunnen richten met het oog op het uitoefenen en afdwingen van de hen door de AVG toegekende rechten. Dit wordt dus bij voorkeur in de besluiten opgenomen.
29. De AVG legt de aanstelling van een **functionaris voor de gegevensbescherming** (artikel 37 AVG)⁸ op als ook het e-govdecreet. Gezien de verschillende gegevensstromen, zou de rol (niet de aanstelling) van de functionaris voor de gegevensbescherming best verankerd worden in de regelgeving, bijvoorbeeld, voor wat betreft de verwerking waar de Zorgkassencommissie na een beroep bij de administratieve beroepscommissie een nieuwe indicatiestelling uitvoert (artikel 10 van het Ontwerp).
30. De Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van **gegevensbeschermingseffectenbeoordelingen** (“GEB”) zoals omschreven in artikel 35 AVG⁹ voor de verschillende

⁸ Voor richtlijnen hierover, zie:

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling nr. 04/2017 van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna “CBPL”)

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-04-2017.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 243) (http://vtc.corve.be/docs/WP29_DPO.pdf)

⁹ Voor richtlijnen over, zie:

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit :

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2018.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

gegevensstromen al dan niet noodzakelijk zijn. Dit werd bij voorkeur al gedaan in het kader van de opmaak van het Ontwerp.

31. Uit de nota aan de Vlaamse Regering betreffende het Ontwerp blijkt dat de invoering van BelRAI de volgende duidelijke toegevoegde waarde zou hebben (niet-limitatieve opsomming):

- de persoon met een zorgnood moet niet telkens opnieuw een inschaling ondergaan;
- de toestand van de persoon wordt op een gestandaardiseerde manier in kaart gebracht.

32. De VTC meent hieruit te kunnen afleiden dat dit conform artikel 35.3.b) AVG, een grootschalige verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9, lid 1 AVG betreft. Bijgevolg dient de verwerkingsverantwoordelijke, conform artikel 35.3. AVG, vooraleer met de verwerking van deze persoonsgegevens te starten, een GEB uit te voeren.

33. De VTC meent bovendien dat het uitvoeren van een GEB noodzakelijk zal zijn gelet op:

- de lijst van de VTC met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de AVG. Hier zijn bijvoorbeeld punten 3) en 9) relevant:

- *"3) wanneer er op systematische wijze bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG¹⁰, evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG of gegevens van zeer persoonlijke aard (zoals financiële gegevens en gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld¹¹ tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. GEVOELIGE GEGEVENS [criteria 4 en 5]¹²;"*
- *"9) wanneer er op grote schaal gegevens van kwetsbare segmenten van de bevolking ingezameld worden of op systematische wijze worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. KWETSBARE PERSONEN [criteria 5 en 7];"*

- de richtsnoeren van het Europees Comité voor gegevensbescherming (voorheen **Working Party 29** ("WP29")) met betrekking tot het uitvoeren van een GEB¹⁰, waar de WP29 enkele criteria geeft die in aanmerking moeten worden genomen om te bepalen of er sprake is van een verwerking die "waarschijnlijk een hoog risico" zal inhouden. De Richtsnoeren bepalen dat een verwerkingsverantwoordelijke er in de meeste gevallen van kan uitgaan dat voor een verwerking die aan twee criteria voldoet, een GEB moet worden uitgevoerd. De VTC merkte alvast volgende twee criteria op die aansluiten bij het voorwerp van het Ontwerp:

"1. Evaluatie of scoretoekenning, met inbegrip van profielbepaling en voorspelling, met name van kenmerken betreffende beroepsprestaties, economische situatie, gezondheid, persoonlijke voorkeuren of interesses, betrouwbaarheid of gedrag, locatie of verplaatsingen van de betrokkene"

"4. Gevoelige gegevens of gegevens van zeer persoonlijke aard: dit omvat speciale categorieën persoonsgegevens zoals omschreven in artikel 9"

5. Minimale gegevensverwerking

34. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

¹⁰ WP29, Richtsnoeren voor gegevensbeschermingseffectbeoordelingen en bepaling of een verwerking "waarschijnlijk een hoog risico inhoudt" in de zin van Verordening 2016/679 ([ARTICLE29 Newsroom - Guidelines on Data Protection Impact Assessment \(DPIA\) \(wp248rev.01\) - European Commission \(europa.eu\)](#)).

35 De VTC stelt vast dat wat de voorliggende regeling betreft, de **categorieën van gegevens** niet voldoende zijn gespecificeerd. Hierdoor kan de VTC nu niet met voldoende zekerheid vaststellen dat de verzamelde en verwerkte persoonsgegevens proportioneel zijn met het doel van de verwerking. De VTC leidt uit het Ontwerp af dat o a volgende categorieën van persoonsgegevens zullen worden verwerkt

- het beschikken over een attest van BelRAI-trainer en BelRAI-indicatiesteller (**artikel 2, §1** en (**artikel 4, §2** van het Ontwerp),
- dat iemand in de zorgvoorziening werkt en beschikt over een geldig attest van BelRAI-indicatiesteller (**artikel 2, §2** Ontwerp),
- informatie over de financiële toestand van een gebruiker (**artikel 7, § 2** Ontwerp) (VTC meent dat dit o a zal omvatten identificatiegegevens, contactgegevens, situatie van collectieve schuldenregeling, budgetbegeleiding of budgetbeheer, recht op een leefloon, recht op een minimumbedrag van de werkloosheidsuitkering, recht op een inkomensgarantie voor ouderen),
- informatie over leden van ABC (**artikel 8** Ontwerp) (VTC meent dat dit o a zal omvatten identificatiegegevens, contactgegevens; professionele informatie (vb. ervaring, diploma)),
- de gegevens vervat in een betalingsbewijs (**artikel 9** Ontwerp) (VTC meent dat dit o a zal omvatten identificatiegegevens, contactgegevens, rekeningnummer),
- persoonsgegevens die zullen worden verwerkt bij het uitvoeren van een indicatiestelling (**artikel 10,1°** Ontwerp) (VTC meent dat dit o a zal omvatten identificatiegegevens, contactgegevens, gegevens m b t de gezondheid),
- graad van zorgbehoefte (**artikel 16** Ontwerp) (VTC meent dat dit o a zal omvatten identificatiegegevens, contactgegevens, gegevens over de gezondheid)
- de identificatiegegevens en contactgegevens van de vermelde personen,

36 Artikel 2, §1, vijfde lid van het Ontwerp bepaalt dat de minister kan bepalen welke gegevens de attesten, vermeld in het eerste lid, 2° en 3° moeten bevatten en dat hij/zij regels kan bepalen over de uitreiking en registratie van de attesten. De VTC adviseert dat de minister dit nader zal specificeren omdat de categorieën van persoonsgegevens niet bepaald zijn.

37 In het Ontwerp wordt specifiek de **mededeling** geregeld van persoonsgegevens (bijvoorbeeld o a in artikel 10 van het Ontwerp doet een doorgifte zich voor door een kamer van de ABC naar de Zorgkassencommissie, als gevolg van een administratief beroep). Voor wat de mededeling van persoonsgegevens tussen Vlaamse instanties betreft zal rekening moeten gehouden worden met de bepalingen in de AVG en WVG en met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor gegevensuitwisselingen tussen de betreffende instanties.

38 Krachtens artikel 5 1, e), AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

39 Wat de **bewaartermijnen** van de persoonsgegevens betreft in het Ontwerp, merkt de VTC op dat die niet vastgelegd worden. In het licht van artikel 6 3 van de AVG, adviseert de VTC om in het Ontwerp de maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens te voorzien, of toch minstens criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen.

6. Juistheid van de gegevens

40 Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG)

41 Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan om die op te nemen, eventueel door te verwijzen naar bestaande regelingen.

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

42. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
43. In het Ontwerp of de nota van het Ontwerp wordt niet verwezen naar enige informatie om de betrokkene te informeren.
44. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplicht op te nemen vermeldingen, zoals bedoeld in randnummer 42, zodat het voor de betrokkenen duidelijk is tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

8. Beveiligingsmaatregelen

45. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
46. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens niet duidelijk afgebakend zijn en het mogelijk gevoelige gegevens (bijv. gezondheidsgegevens) betreft waarvoor een bijzondere aandacht vereist is inzake **informatieveiligheid**.
47. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.
48. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen bij de verwerking van persoonsgegevens, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹¹.
49. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren¹².

¹¹ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

¹² Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

III. BESLUIT

50 De VTC is van oordeel dat het voorgelegde Ontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid

- de doeleinden omschrijven en verduidelijken,
- de categorieën van persoonsgegevens identificeren, inclusief bijzondere categorieën van persoonsgegevens (rekening houdende met het beginsel van minimale gegevensverwerking),
- uitvoering van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling voorafgaand aan de verwerkingen,
- vaststellen en vermelden van de opslagperioden,
- aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijken,
- de noodzakelijke vermeldingen inzake rechten van betrokkenen en transparantie opnemen,
- inzake mededeling van persoonsgegevens aan andere overheidsinstanties het afsluiten van protocollen voor gegevensuitwisseling tussen de instanties, en
- rekening houden en maatregelen nemen m b t informatieveiligheid, afhankelijk van het soort persoonsgegevens dat wordt verwerkt ('gewone' of 'bijzondere' persoonsgegevens)

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door Hans Graux (Signature)
Getekend op 2021-03-19 15:04:10 +01:00
Reden: Ik keur dit document goed

